

POŚLANIEC

MESSENGER

POLSKO - KATOLICKIEGO KOŚCIOŁA

Published weekly by Rev. Joseph Zielenko. — 179 Court Street.

"Entered as second-class matter August 20th 1924 at the post office at Newark, New Jersey, under the Act of March 3, 1879."

Subscription per annum \$2.00 — Single copy 3 cents
Przedpłata rocznie \$2.00. — Pojedynczy nr. 3 centy

Vol. III. Newark, N. J. Niedziela — Sunday, June 21st, 1925.

No. 25.

KRONIKA KOŚCIELNA

W przyszłą niedzielę, dnia 21-go czerwca odbędzie się uroczyste nabożeństwo na intencję dzieci.

Dzieci przystąpią do pierwszej komunji św., uprasza się przeto o wcześniejsze przybycie na nabożeństwo.

Początek nabożeństwa o godz. 10-ej rano.

KIM BYŁ ŚW. HIERONIM DOKTOR KOŚCIOŁA

Data urodzenia tego sławnego męża nie jest ustalona. Jedni ją kładą na rok 331, inni na krótko przed 340 r. Hieronim urodził się w Strydonie, położonym na granicy Dalmacji i Pannonji, był więc słowianinem, umarł w r. 420. Głęboko w serce upojona pobożność w domu rodzicielskim zabezpieczyła go od moralnego zwichnięcia i zagnęła do nieodkładania chrztu św. jak to było wówczas w zwyczaju.

Pragnienie umiejętności zawiodło Hieronima do Trewiru, gdzie się znajdowała jedna z wyższych szkół zachodu i gdzie zapoczątkował swoje studia teologiczne. Później widzimy go w Akwilei; tu poznał młodego jeszcze podówczas Rufina. Z Italji wraz z kilku przyjaciółmi wybrał się na wschód zwiedził Azję mniejszą i w lecie 373 r. przybył do Antiochji. Ciężka choroba powaliła go na łożo, że prawie był bli-

skim śmierci. Przyszedszy do zdrowia osiadł na łąk 5 w pustyni Chalcis, niedaleko Antiochji, gdzie oddał się czytaniu ksiąg świętych. Wyświęcony w stolicy Syrii na kapłana, zamieszkał nieco później w Konstantynopolu, aby korzystać z obcowania ze św. Grzegorzem Nauzjaneńskim i wyćwiczyć się przy nim w doskonalszej znajomości Pisma św.

Na zaproszenie patriarchy rzymskie go Damazego udał się do Rzymu i tam podjął się trudnej a mozolnej pracy przełożenia z greckiego i hebrajskiego na język łaciński biblii, która do dziś dnia w kościele rzymskim jest i nosi miano "vulgata". Hieronim poprawił poprzeinaczony tekst pisma św. oraz psalterz, a Damazy tak oczyszczone teksty, nakazał wprowadzić do rzymskiej liturgji. Ów tekst psalmów nazwano "Psalterium romanum". Nowy testament powoli poczynął się przyjmować w całym łacińskim Kościele. Hieronim po przybyciu do Palestyny, zamieszkał w Betleem. Ponieważ zostały mu skradzione jego prace. Wziął się przeto do powtórnego tłumaczenia biblii z języków hebrajskiego i aramejskiego. Hieronim postawił sobie za cel wierny: dać kościołowi łacińskiemu pismo św. w języku łacińskim czego dokonał z wielkim trudem i poświęceniem.

Oprócz biblii, Hieronim napisał wie

le innych dzieł religijnych. Upomina kapłanów pisząc: "Najprostszą potrawą, mogłeś zaspokoić głód krzyczącego żołądka, a teraz poznajesz rodzaje i imiona ryb, mięsów i innych przysmaków; bułką i miodem się brzydzisz, lubisz wszystko, co jest rzadkiem i drogim? . . . Czytaj jak najczęściej księgi Boże; owszem z rąk ich niewypuszczaj. Niechaj twych słów nie zastępdzają uczynki twoje, aby w czasie kazania twojego kto nie pomyślał; czemu nie robisz tego, co sam nauczysz? Kapłańska nauka ma być zaprawiona nacytaniem się pisma św. Nie chce, abyś był czymś deklamatozem i gadatliwym krzykaczem bez myśli, ale się masz ukształcić na bieglego przewodnika w rzeczach świętych i na gruntnie uczonego opowiadacza tajemnic i łask Bożych".

Kłucących się biskupów o pierwszeństwo w kocięle, karci surowo, broni religii Chrystusowej od zależności pierwszego lepszego człowieka, aby ją nikt nie skaził naleciałościami tego świata. Wydaje list do tychże biskupów w którym tłómaczy im: "Nie, jakobyśmy niewiedzieli, cośmy nauczyciela mreligji i kapłanem Boga winni — nie, przyjąć ich, znaczy przyjąć tego, którego ewangelję głoszą. Ale ci mężowie winni się także zadowolić zaszczytem jaki się im przynależy, powinni rozważyć, że są naszymi ojcami naszymi przyjaciółmi i nauczycielami — ale hynajmniej nie są oni naszymi władcami, naszymi prawodawcami, naszymi panami i tylko, że jesteśmy współsługami Pana jak i oni, nie zaś ich służalce i ich poddani". [Ep. ad Theof. 82]. "Biskupi są sobie ogólnie równi, czy który z nich w wielkiem Rzymie, albo w małym Eugubium; czy w wspaniałym Konstantynopolu, albo w nieznacznym Rhegina jest biskupem. Bo nie wszyscy, którzy się zowią biskupami, są prawdziwymi biskupami.

Jeżeli mówisz o Piotrze, to niezapomnij też o Judaszu, jeśli podziwiasz Stefana to pomyśl także o Mikołaju, któ-

rego sam Pan potępił. [obj. 2, 15.] Godność kościelna nie stanowi jeszcze chrześcijanina, a cóż dopiero biskupa. Korneliusz był już jako poganin pełen ducha św. którego nie każdy tak nazwany chrześcijanin ma w sobie". [Ep. ad Heliod 14.] "Nie tylko można kościół po wspaniałych ścianach i dźwigiach wielkie budynki, wysokie wieże, głone dzwony, organy, złote kielichy, bogate szaty itd. | lecz jedynie po prawdzie i czystości nauki rozpoznać. Tam jest prawdziwy Kościół, gdzie jest prawdziwa wiara; ta zaś jest tam gdzie świątobliwe życie przyświeca; staje się jaskinią zbójców i morderców, jeżeli grzechy i występki w nim górują". [I. N. Ps. 133; in Jer. c. 7.]

Taką to Bożą nauką karmił słowianin Hieronim ówczesnych biskupów.. Za wzorem św. Hieronima powinni byli iść ci wszyscy, co się zowią biskupami, lecz dzieje się inaczej — Któż to się więcej dziś nie kłóci jak biskupi. Przecież biskupi rozdzielili kościół a rozszarpali chrystjanizm na wrogie sobie grupy. Rzymski biskup ustroił się niby paw w cudze, bo zapożyczane od Greków, Słowian, Syryjczyków i innych chrześjan księgi św. liturgje obrzędy i gdacze całemu światu o swojej wielkości, świętości i następstwie stolicy św. Piotra. Stolicą św. Piotra był krzyż na którym umarł, a Rzymski biskup mieszka w pałacu o 11 tysięcy pokoi. Piotr chodził boso a rzymski biskup nosi bogate obuwie w dodatku każe się nieść w lektyce i gdzie tu to okrzyczane następstwo św. Piotra? Za czasów św. Hieronima nie było kościoła rzymsko-katolickiego —były kościoły: Grecki i Łaciński ja ko jeden św. kościół powszechny czyli katolicki. Kościół grecki wydał z siebie wielu świętych mężów Bożych, którzy pisma są skarbnicą wiedzy dla wszystkich. Kościół Łaciński wypożyczał sobie to, co drudzy już dawno mieli. Hieronim dał kościołowi łacińskiemu pismo św. a było to około 410 roku. W Rzymie do połowy trzeciego

stulecia odprawiano nabożeństwa w języku greckim. Dopiero od połowy trzeciego wieku poczęto w Rzymie myśleć o własnym języku w Kościele. I nie w Rzymie, ale w Afryce pro-kon-sularnej zaczęto pisać po łacinie około 180 roku.

Pocóż ten fałsz przedstawiać wszystkim za prawdę? Czyż ludzie prawdziwej wiary i głębokiej wiedzy uwierzą w te wszystkie uroszczenia biskupa rzymskiego który w pysze swojej nazwał się wikarym Pana Jezusa, a skro nie swoje zdobi potrójną koroną?

My Polsko-Katolicy, widzimy w papieżu cyrkowego błazna, wszechświatowego oszusta, bluźniercę przeciw wszelkim prawom Bożym. Pierwszego odstępcę od pierwszego świętego Katolickiego Kościoła co z grecka nazywa się: "Schyzma". Falszera na wielką skalę religii chrześcijańskiej a co z grecka zowie się "Herezją".

Te ludy, które poznały się na oszustwach papieskich podstępowały od tej apokaliptycznej bestji rozsiadłej na siedmiu pagórkach.

Od kilkunastu lat, polacy w Ameryce i w Polsce czynią to samo.

Czas wielki, aby czyste polskie sumienie, było wolne od głupstw oszustów papieskich. Polski lud ma wrócić nazad do Boga, przez prawdziwą wiarę, rozszerzaną w Polsce przez zakon Marjawitów i Polsko-Katolicki kościół założony przez ks. A. Huszne. Tu zaś w Ameryce, przez Polsko-Katolicki kościół, założony na fundamentach Jezusa Chrystusa, Apostołów i pierwszych ojców kościoła.

Szczęście raz tylko w życiu zapuka do drzwi, a szczęśliwym jest ten, kto ma swój własny kącik i dach nad głową.

Nadarza się okazja zakupienia własnej realności na bardzo dogodnych warunkach, w okolicy fabryk, banków kolei, tramwaji, szkół, kościołów, gdzie już 600 polskich rodzin, żyje szczęśliwie we własnych domach.

Jeżeli chcecie aby szczęście było przy Was, napiszcie do nas zaraz, a my Wam wszelkich wiadomości udzielimy osobiście.

Z poważaniem
MAR-SOL-HOME DEVELOPERS, Inc.
53-63 PARK ROW — Room 1007
New York City

◊ RÓŻNYCH RELIGJACH ! SEKTACH

Przeciwieństwo Saduceuszów i Faryzeuszów wynikało głównie skutkiem odmiennego wykładu prawa. Saduceusze uznawali prawo, ale w życiu codziennem grało ono dla nich mniejszą rolę; cele ich były świeckie, polityczne; chcieli państwa potężnego. Faryzeusze przeciwnie: wszystko co było poza zakonem — było dla nich obojętne; pragnęli gminy świętej, nie zaś mocarstwa. Mało ich obchodziły kwestje narodowe, jedynie religie mieli na oku; nie byli to patryjoci, ale ludzie ścisłej dewocji oddani. Najważniejszym było dla nich: stać się ludźmi „sprawiedliwymi”, wykonując wolę Boga, określoną w zakonie. W ten sposób etyka została usunięta na plan dalszy, ustępując czysto zewnętrznej świętości; niebezpieczeństwo to groziło judaizmowi od czasów Ezdrasza. Faryzeusze zresztą nie zamykali się w zakonie pisanim; raczej wnikli w jego ideę. Saduceusze przeciwnie, trzy mali się jedynie tego, co było napisane [Saduceusze nie wierzyli w Zmartwychwstanie, w aniołów i duchy, gdyż to są późniejsze dodatki [dzieje Apostolskie 23, 8] i odrzucali wszelkie inowacje i ograniczenia swobody osobistej. Faryzeusze coraz bardziej rozwijali i komentowali prawo, coraz nowe do nich dodawali szczegóły — i wszystko stawało się nieodwołalnym nakazem. Byli też w związku z klasą Sofarim [pisarzy] i wszystkie prawa musiały być pisane — i dopiero bardzo długie studja mogły zaspokoić wymagania Faryzeuszów. Jeszcze święty Jan [7, 49.] mówi: „Naród, który nie

zna zakonu, przeklętym jest". Wynikiem tego nastroju była z jednej strony duma Kastowa i zadowolenie z siebie, z drugiej — obojętność i brak wszelkiej nadziei. Zakon stał się ciężarem nie do zniesienia — i tylko bardzo niewiele było w stanie go wypełniać. I pod tym względem judaizm do szedł do swego ostatecznego kresu.

Należy zaznaczyć związek idei faryzejskich z wiarą w Messjasza. Gdy Saduceusze próbowali mieczem odbudować Królestwo Dawida przeciwnicy ich oczekiwali z nieba królestwa mesjanicznego. Dla pierwszych ideał był na ziemi; dla drugich na tamym świecie, choćby się tu na ziemi miał urczywistnić, a środkiem jedynym było posłuszeństwo najdrobniejszym przepisom zakonu. W psalmach nowszych mamy jednocześnie głoszoną obserwację ścisłą zakonu oraz nadzieję mesjaniczne. Zeloci, na początku ery chrześcijańskiej, starali się mieczem zrealizować te nadzieje; a choć było to sprzeczne z zasadami Faryzeuszów jednakże Zeloci pochodzili w prostej linii od nich.

D. C. N.

CO PISAŁ W MYŚLI NIEPODLEGŁEJ Ś. P. ANDRZEJ NIEMOJEWSKI O MARJAWITACH

„Wszystko, co wiedziałem dotąd o Marjawitach, pochodziło albo z wieści lub z powieści, czyli z ich pism. Ponieważ jednak chrześcijaństwo tylko w pewnej części zwie się słusznie „eine Buchreligion” [religja książki], przeto postanowiłem poznać ich osobiście, co oni za jedni, jak żyją między sobą, jak ki ton, u nich panuje słowem — jak Marjawityzm wygląda w naturze.

Co postanowiłem, to wykonałem i oto z całą obiektywnością przedstawiam czytelnikom wiązkę wrażeń. Nie moja wina, że te wrażenia będą całkiem inne od relacji tych, którzy dotąd Marjawityzm rzekomo badali i o nim rozpisywali się po gazetach.

O prawdę mi chodzi. Ale na relacje

o niej składają się dwa czynniki: ona jako taka i oczy, które patrzą. Niema obiektu bez subjektu, niema przedmiotu bez prawidłowo zbudowanego oka i bez nieuprzedzonego umysłu, który przez to oko ów przedmiot ogląda.

Wydstawwszy adres jednej z warszawskich parafji marjawickich, wsiadłem do doróżki i pojechałem. Doróżka zatrzymała się przy ulicy Szarej No. 8. W mrokach późnego wieczoru ujrzałem mury nowo wznoszonego kościoła. U furtki parkanu ujrzałem grupę ludzi. — Ludzie stojący u furtki z nie zmierną życzliwością poprowadzili mnie w głąb podwórza, a ponieważ było bardzo ciemno, przeto wzięli mnie pod ręce i ostrzegali przed każdą przeszkodą. Uprzejmość ich i życzliwość dziwnie odbijała od tej parwej njustowskiej fanfaronady, która nas wita zwykle na progu rzymsko-katolickiej plebanji.

Weszliśmy do kościoła, w którym pobożni klęczeli kończąc śpiew religijny. Nie przyklękałem, nie żegnałem się, jak moi towarzysze, ci jednak nie zwracali na to wcale uwagi i nie obrzucali mnie nienawistnymi spojrzeniami, jak to bywa w kościele rzymsko-katolickim, jeżeli go zwiedzam.

Księża marjawiccy tak kościoły budują, że urządzają sobie pokoik jeden lub dwa w samym gmachu kościelnym.

Otóż w owym pokoiku na górze zetknąłem się z dwoma księżmi marjawickimi, Zebrowskim i Furmanikiem. Powitaliśmy się bardzo uprzejmie. Od nich dowiedziałem się, że w najbliższą niedzielę odbędzie się konsekracja kościoła marjawickiego w Niesulkowie, że zjadą się księża marjawiccy z różnych okolic i że przybędzie Pani Felicja Kozłowska, oraz świeżo w Utrechcie na Biskupa wyniesiony, ks. Kowalski. Radzono mi, aby tam pojechać. est to sposobność rzadka, aby ze względnie małym trudem i małą

sirata czasu możliwie wiele zobaczyć i usłyszeć. Obiecano przysłać po mnie konie na stację Stryków [kolei kaliskiej.]

Byłem bardzo rad, że mi się taka sposobność nadarza. Akurat przed 30 laty byłem w Świdziebni na konsekracji kościoła rzymsko-katolickiego dokonanej przez plockiego biskupa Gintowta. Porównam wrażenia młodzieńczyka z wrażeniami człowieka, przeżywającego już dni swej jesieni.

Zalutuiwszy sprawę główną, rozpytywałem księży o różne szczegóły. A i oni mnie rozpytywali.

W niedzielę, dnia 17 października o godzinie 8-ej rano ruszyłem pociągiem drogi kaliskiej do Strykowa. Pogoda była prześliczna. Już o godz. 6-ej odjechały dwa specjalne pociągi z Marjawitami. Teraz jechały resztki tych, którzy wcześniej wyruszyć nie mogli.

Na stacji czekała po mnie bryczka. Ale wypadło zabrać jeszcze kilka osób i dzieci. Chcąc jechać sam ze swymi myślami, nająłem inną bryczkę mimo gorących protestów przysłanego po mnie powoźcy. Ale i koło tej bryczki zjawił się ktoś, który prosił by go zabrać. Owszem. Niech ja, bez-

bożnik, powiozę kogoś z nich. Wszak to dziś njejako ich imieniny!

Po niesłychanych piaskach wleklimy się przeszło godzinę do Niesułkowa. Wreszcie przyjeżdżamy. Mieszam się w tłum. Zrazu wszystko tak, jak na zwykłej uroczystości rzymsko-katolickiej. Kościół jak na wiejską świątynię ogromny, murowany, utrzymany całkowicie w stylu gotyckim. Śladu „bizantynizmu” nie spotkałem, nawet tyle, ile go jest w Częstochowie choćby w słynnym obrazie Matki Boskiej.

Kociół przepełniony. Dokoła niego tłumy. Zebrało się Marjawitów z jakiego 20,000. O kilkaset kroków widnieje kościół rzymsko-katolicki, do którego uczęszcza coś około dziesięciu gospodarzy.

Uderza mnie jedno. Lud jest tu dziwnie urodziwy, kobiety i mężczyźni, co jest trochę wyjątkowe, bo zwykle tam gdzie mężczyźni są urodziwi, kobiety bywają brzydkie i na odwrót.

U bocznego wejścia stoi jakieś setne chłopisko w komży. Zaczepiam go.

— Czy można się widzieć z księdzem Furmanikiem albo Żebrowskim?

Setne one chłopisko na znak przeczenia kiwa jak żubr głową, a po chwili

Najdoskonalszym upominkiem dla najdroższej osoby jest czysty djament.

Dostarczamy przez 4 pokolenia najlepsze djamenty.

Z okazji świąt polecamy nasz wielki skład

Ssanownym odbiorcom

NORBERT BERTL

46 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J.

Telefon Market 3336

Jeżeli chcesz mieć dobre i tanie wiosenne i letnie ubranie. Możesz takowe nabyć w naszej firmie

S. & R. CLOTHES SHOP

189 Springfield Ave., róg Prince ulicy,

Newark, N. J.

Wszyscy którzy przyniosą z sobą niniejsze ogłoszenie dostaną o 10% taniej.

li mówi łamaną mową:

— Ne panymaju.

Poprawiam się tedy:

— Wy gawaricie pa ruski?

Chłopisko znowu kiwa głową jak zubr i pokazując na siebie mówi:

— Litaukis.

O kilka kroków postrzegam inną postać w komży. Pokazuje na owego

„Litaukisa” i pytam:

— A to co za figura?

— To Litwin. Przybył wraz z kompanją. Już od dwóch tygodni zwiedzają Polskę.

Później dowiedziałem się, że ksiądz Kowalski wyuczył się odprawiania mszy po litewsku. Litwini byli zachwyceni. I oto teraz ciągną w nasze strony.

Mimowoli przypomnieli mi się Towiańczycy, do których Włosi z za Alpów zjeżdżali, ucząc się języka polskiego i zachwycając się jego pięknoscia. Atilio Bęgey z Turynu zawsze z luboscia deklamował: „I mą strzelbę gwintówkę zdejm z kołka”.

W kościele kazanie. Prawie nic słyszeć nie mogę stojąc u wejścia. Za absydą kościoła dźwiga się ona filarach duży balkon. Wychodzi tam ksiądz i wygłasza kazanie drugie do ludu, zebranego zewnątrz kościoła.

Ale w tej chwili zbliża się do mnie ks. Skolimowski, wita i prowadzi na górę. Tam przez okienko w ścianie będę mógł dokładnie widzieć i słyszeć jak ks. biskup Kowalski będzie odprawiał mszę po polsku.

Widzę go. Rozlega się owa wspańska a tak prosta melodia do słów „Vere dignum et justum est” . . . Znam ją! Od biedy mógłbym może z pół mszy odprawić . . .

Czy to ja tak się wyuczyłem łaciny, że mi każde słowo brzmi jak mowa Mickiewiczów i Słowackich? Czy to Krasiński tam w dole przeczarował język starożytnych Rzymian na owe słowa, chwytające za serce każdego człowieka z nad Wisły, Sanu i Utraty?

Niechaj nikt za głupie bluźnierstwo tych słów nie weźmie, gdy powiem że dla człowieka nieznającego łaciny cała msza rzymsko-katolicka brzmi jak ciągle „abrakadabra”. Nagle to zaklinalanie czarodziejskie, połączone z zażegnywaniem, zamienia się w moich oczach na jakieś dziwne proste, szczerze i jasno określone misterjum. Stare teksty, w których lata całe siedziałem jak w zamarych dokumentach dawności, nagle tu nabierają życia. Z niezmierną prostotą i szczeroscia kapłan bierze w rękę chleb i śpiewa, wywodząc mniej więcej tak:

— A jakoś ty podczas Ostatniej Wieczery, spożywanej z Uczniami, brał chleb i błogosławił go . . .

Tu błogosławił hostję.

— Mówiąc: „oto ciało moje”, tak sak spraw, błagamy Cię, aby ten chleb tu w twoje zamienił się ciało . . .

I unosi hostję w górę. Wywodzi dalej:

— Potem zaś, wsiawszy kielich, błogosławił go . . .

I błogosławił kielich.

— Mówiąc: „oto krew moja, która będzie za was wylana”, tak spraw, błagamy cię, aby to wino zamieniło się tu w krew twoją . . .

Lud słucha, przykłada ręce do ucha i słucha. Porzucił owe modlitewniki, owesłynne książki do nabożeństwa, oweszeptane wargami słowa bez udziału myśli i serca — i słucha. Staje się rzeczywiscie uczestnikiem tego, co się dzieje przy ołtarzu.

Przedemną w dole rozgrywa się uczta rytualna, uczta symboliczna. Zda mi się, że dzieje się to wszystko przed tysiącami lat, że znajduję się w jakiejś gontynie słowiańskiej, że lud Polan oddaje cześć swemu zbawcy, że krwawa źrenica Rzymu jeszcze nie obróciła się na tę polać puszczyk dębowych i lanów zlotokłosych, że nigdy nie płonęły stosy myślicieli, badaczy, uczonych, bohaterów, kacerzy, czarownic.

Gdybym w mojem dzieciństwie mi-
nionem a jak jakieś tysiącecie ode-
mnie dzisiejszego odległem był znalazł
jakąś Niesułkowską gontynę, może
byłbym w niej moje całe życie został
i nie był zmuszony przez okropnie
znojne dni i noce potu krwawicowego
spinać się po drabinie gigantycznych
wysilków na zawrotne wyżyny euro-
pejskiej dzisiejszości, przeżywać w
jednem marnem życiu ludzkim wie-
ku trzynastego objawieńców, wieku
szesnastego reformacji, osmnastego
oświecenia i wieku dziewiętnastego
źródłowych badań, na życzenie pierw-
szej lepszej dewotki konfiskowanych.

Ale tego już dla mnie nie będzie.
Wichura czasu porwała mnie i uniosła
na owe samotne wyżyny i uczyniła do-
koła przepaści, których oko nie zgłę-
bi. A to, co mi się wydaje zawrotną
wyżyną genjuszu, tuż o miedzę grani-
czną jest tylko równiną przeciętności
gdzie lada pastor, prawie togi i beretu
nie zdejmując, to samo będzie pisał i
nikt go błotem nie obrzuci, nikt go nie
będzie ciągnął do kryminału jak zbro-
dniarza, za to, iż śmiał pomyśleć coś,
czego pomyśleć nie może pierwsza le-
psza dewotka częstochowska.

Tragedjo człowieka myślącego w
Polsce! Ty nawet tragedją nie jesteś
— Bo czyż to nazwać tragedją, że ko-
goś w tłumie zdepcą? Stratuja? Za-
śmiawszy się brutalnie, pójdą dalej?

A tam w dole, wśród owej Niesułko-
wskiej gontyny biskup zstępuje po
stopniach ołtarza. Przystanął. Oddaje
drewniany pastorał, zdejmuje wład-
czą mitrę, składa z siebie szaty ponty-
fikalne i oto stoi teraz w szarej su-
kienicy, boso prostaczkę, już nie
biskup, żadna ekscelencja, własnym
klerykom równy, przez lud obieralny
i od ludu całkowicie zależny — skro-
mny księżyna.

Nie! Jeszcze pierwiej ujawszy dre-
wniany pastorał wyszedł przed kościół
na zbitą z desek mównicę i przemówił
do zebranych tłumów. Pomijam wstęp

czysto religijny, iż Marjawici są spe-
cjalnemi czcicielami „Przenajświęt-
szego Sakramentu”, bo to mnie nie in-
teresowało i interesować nie mogło.
Ale przechodzę do części drugiej, któ-
ra, o ile władam panięcią, a mam ją
chyba, dosłownie niemal tak brzmiała:

— Pamiętajcie, że Marjawita szanu-
je każde wyznanie, względem żadnego
nie żywi nienawiści, ani uczuć nie-
przyjaznych . . .

— Pamiętajcie, że każdy Marjawita
nie zna uczucia nienawiści nawet
dla człowieka niedobrego, tylko bada,
dłaczego ten człowiek jest niedobry,
co uczynić, aby on stał się dobrym . . .

D. C. N.

OD REDAKCJI

Pan Antoni Kutyniak, zamieszkały
pod. No. 381 Littleton Ave., Newark,
N. J.,

Jest upoważniony do zbierania ogło-
szeń, prenumeraty oraz zjednywania
nowych czytelników dla naszego pi-
smę POSŁANIEC.

Uprasza się przeto wszystkich aby
ułatwili pracę, przedstawicielowi na-
szego pisma panu Kutyniakowi.

Cześć i pozdrowienie Wszystkim —
Ks. Józef Zielonka, wydawca.

Zapraszam moich znajomych i przyja-
ciół, do mojej nowootwartej

RESTAURACJI

EDWARD SOROCZYŃSKI, Właśc.
144 Howard St., Newark, N. J.

Tel. Mulberry 3199—0396

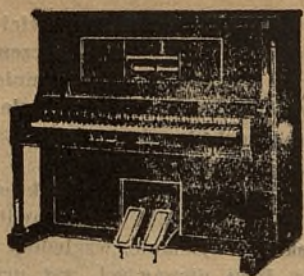
I. SIEGEL

FARBY, POKOSTY, OLEJE

TAPETY

3 CHARLTON STREET.

przy Springfield Ave., Newark.

Wielkiej Wartości

**SAMOGRAJĄCE
FORTEPIANY
OD \$225 W GÓRĘ**

FONOGRAFY

OD

\$19tu W GÓRĘ

GRIFFITH PIANO CO.

NEWARK, N. J.

605-607 Broad Street

S. KOZUBAL

Skład Wędlin i Wyrab Mięsa

102 SO. ORANGE AVENUE

Phone Market 4540

FRANK L. ADAM

**Asekuruje domy, okna wystawowe
Automobile, piece parowe oraz wszel
kie inne interesa.**

772 Broad Street, Newark, N. J.

United States Savings Bank Bldg.

Telefon Market 7239

JÓZEF ROTH

**Polako-Słowacki Pierwszorządny
MĘSKI KRAWIEC**

**Czyszczenie, prasowanie i reperacja
naszą specjalnością.**

182 WEST STREET

między Montromery i W. Kinney

Tel. Bergen 3483.

DR. LEON BANACH

2834 Hudson Boulevard Jersey City

MARJAN NOWAKOWSKI

Polska Gospoda

25 Broome ST.

DR. B. B. MATZ

Polski Dentysta

3 Belmont Ave.

Tel. Bigelow 5117.

BIURO REALNOŚCIOWE

**Sprzedaje domy, farmy, loty i różne
interesa handlowe.**

**Pomagam w wypożyczaniu pieni-
dzy na hipotekę.**

ST. KONIOR

584 GROVE ST., IRVINGTON, N. J.

**Dajemy z każdym fortepianem 100 mu-
zycznych rolek i faweczkę za \$195.**

**Niewielki zadatek, a reszta na mie-
sięczne spłaty bez procentu.**

DOLL & SONS

561 BROAD ST., NEWARK, N. J.

Otwarty do 9 wieczór.